

Recull bibliogràfic del Vallès Oriental de l'any 1997

Com és habitual en la revista *Lauro*, presentem a continuació un recull de les novetats bibliogràfiques sobre la comarca del Vallès Oriental aparegudes durant l'any 1997. N'hem volgut, però, limitar l'exhaustivitat i donarem compte tan sols d'aquelles novetats que, segons el criteri del Consell de Redacció, ens semblen més destacables.

D'entre les monografies, volem destacar, en primer lloc, el catàleg de l'exposició *Manuel J. Raspall, arquitecte (1877-1937)*, que ja comptà amb una extensa ressenya en la nostra revista (*Lauro* 13). Amb una edició molt acurada, el catàleg presenta tres textos introductoris a càrrec de Lluís Cuspinera (comissari de l'exposició), Jordi Planas i Judith Rohrer, una cronologia biogràfica i una catalogació de tota l'obra de l'arquitecte acompanyada de bellíssimes fotografies d'una selecció d'edificis (1903-1926). Fins al moment, els treballs monogràfics dedicats a aquest singular creador quedaven reduïts a un article d'Oriol Bohigas de l'any 1961 i a l'anàlisi d'algunes de les seves obres a càrrec de Lluís Cuspinera (vegeu, per exemple, els articles publicats a *Lauro* 10 i *Lauro* 12). Aquest catàleg constitueix, sens dubte, l'estudi més complet d'aquest arquitecte modernista tan prolífic i polifacètic que desenvolupà la seva carrera professional a la nostra comarca i deixa constància d'una mostra esplèndida que, per primera vegada,

recull la trajectòria d'un dels arquitectes més significatius del panorama català del primer quart del segle XX.

Sobre el massís del Montseny, ocupen una extensió molt notable del llibre de F. Gurri, *Parcs naturals de Catalunya*, els capítols dedicats al Parc natural del Montseny, com també al del Montnegre i del Corredor. D'Aiguafreda ens arriben dues novetats destacables: la monografia de Mireia Serra sobre *Els pous de glaç de l'Avencó* (comentat en la secció de Novetats d'aquest mateix número de *Lauro*) i el recull onomàstic d'Enric Garcia-Pey, ambdós dintre de la col·lecció Temes Aiguafredencs. Aquest darrer és només un exemple del treball ingent que Garcia-Pey està duent a terme per tota la comarca per a recuperar els noms tradicionals: al d'Aiguafreda hi hem d'afegir els reculls onomàstics de Martorelles, Sant Fost i l'article sobre la Llagosta (que ja comptava amb una monografia editada l'any 1996). En l'Anuari del Centre d'Estudis de Granollers de 1996, Garcia-Pey presentava el seu projecte d'Inventari General d'Onomàstica del Vallès Oriental, en el qual està treballant des de fa prop de vint anys i que segueix donant els seus fruits en forma de monografies locals. Una altra monografia destacable ha estat l'editada per la Generalitat de Catalunya sobre els jaciments arqueològics de can Grau i cal Jardiner, de Martí i altres, que trobem ressenyada en aquest número de *Lauro*.

Sobre un gran admirador dels paisatges del Montseny, el mossèn Pere Ribot, que va morir l'any

1997, l'Abadia de Montserrat va publicar les seves converses amb Josep M. Modolell, que fan un retrat fidel de la seva personalitat i bonhomia. També orientada a rescatar el record, trobem l'edició de postals de Granollers (1895-1935), a cura de Lluís Tintó i Carme Pérez, una novetat important sobretot si tenim en compte que constitueix una primera entrega d'altres llibres de fotografies antigues de Granollers. D'entre els treballs d'història, mereix una menció una petita monografia sobre el fejocisme a la Garriga (1931-1936). Es tracta del primer treball d'investigació de Sílvia Vilarrasa, membre de l'Àrea d'Història Contemporània del Museu de Granollers i del Centre d'Estudis Garriguencs, que ha estat editat en la col·lecció de Contrapunt.

A les revistes que publiquen estudis sobre la comarca (de les quals oportunament anem donant compte), com ara la revista *Notes*, les *Monografies del Montseny*, el *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló* o la *Sitja del Llop*, i naturalment la revista *Lauro*, hi hem d'afegir en aquest recull la nova revista *Arrels de la Llagosta* (vegeu-ne el comentari a la secció de Novetats) i l'Anuari del Centre d'Estudis de Granollers, que porta el nom de *Ponències* i que recupera una publicació que no havia tingut continuïtat des de 1984. A més d'aplegar les quatre ponències presentades al Centre d'Estudis durant l'any 1996, presenta una secció de "Documents i notes d'investigació" orientada a la divulgació d'estudis d'història i de treballs d'altres disciplines que ens ajuden a aprofundir una mica més en el co-

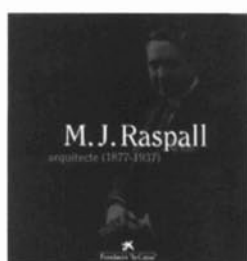
neixement de Granollers i el seu entorn comarcal. Cal fer una menció especial de la revista *Aixa*, que amb el seu núm. 8 celebra el seu 10è aniversari i que emprèn una línia de revista específicament museística amb caràcter bi-anual.

Finalment, d'entre les publicacions de ciències naturals cal destacar, d'una banda, les monografies *Criteris per recuperar les riberes de les capçaleres de la conca del Besòs* i el *Pla de seguiment dels paràmetres ecològics del Parc natural del Montnegre i el Corredor*, totes dues editades per la Diputació de Barcelona. També destaquem l'extens article monogràfic de J. Ribas *Els rapinyaires diürns del Vallès Oriental*, editat en el número 13 de la nostra revista, i una altra edició del nostre museu: *Les Amanites*, de Llistosella, Rocabruna i Tabarés.

SELECCIÓ DE NOVETATS 1997

- ABRIL, J.; ABRIL, J.M. i altres: *Com és Sant Celoni?* Ajuntament de Sant Celoni, 1997, 28 pàg.
- ARRIZABALAGA, A.; CATZEFLIS, F.; RENAUD, F. i altres: "Determinación genética de *Apodemus flavicollis* (Melchior, 1834) en dos poblaciones del norte ibérico, Cataluña y Navarra". *III Jornadas Españolas de Conservación y Estudio de Mamíferos*, Castelló d'Empúries, desembre 1997, pàg. 4.
- AVIÑOÀ, Xosé: *Manuel Blancafort*. Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Ed. Proa, febrer 1997, 219 pàg.
- BARRASETAS, E.; OLIVARES, D.; SÁNCHEZ, E.: "El jaciment de can Rossell (Llinars del Vallès), segle I aC". *Lauro*, núm. 13, pàg. 5-12.
- BENZEKRY FORTUNY, Albert: *Història Gràfica de la Garriga*. Vol. II i III, Imprenta Digiprint, 1997, 512 i 532 pàg.
- BERTRAN, J.: "Transformacions territorials: dinàmica evolutiva i espais naturals". *Àrea* núm. 5. Barcelona, 1997, pàg. 56-91.
- BLANCAFORT PARÍS, Josep Maria: "Manuel Blancafort de Rosselló (1897-1987). Un músic del Vallès Oriental". *Amíndola* núm. 30, l'Ametlla del Vallès, desembre 1997, pàg. 12-14.
- BOADA I JUNCÀ, Martí: "La descoberta del periglacialisme al Montseny: una aportació viva de Salvador Llobet al coneixement de la geografia ambiental del massís". *Doc. Anàl. Geog.*, núm. 30, Barcelona, 1997, pàg. 139-148.
- BONET, M. Àngels: "Plantes i remeis de la vall Roja". *Amíndola*, núm. 28, l'Ametlla del Vallès, juny 1997, pàg. 20-23.
- BOTEY, Lambert; MEDALLA, Jordina: "El cinema a Granollers: noves aportacions". *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 1996*, Granollers 1997, pàg. 11-43.
- CAMPS, A.; GARRIGA, J.; TINTÓ, L.: "Entre el record i la semblança de Josep Homs: una proposta". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 81-83.
- CANTARELL FONTCUBERTA, Ignasi: "Can Sastre". *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló*, núm. 2, Montmeló, maig 1997, pàg. 4-7.
- CANYAMERES CASALS, Montserrat: *Caldes cara cara. A l'encontre de tot un poble*. Ed. Canyameres Casals, Caldes de Montbui, 1997, 198 pàg.
- CARDÚS GRAU, Josep: "Rectificar és de savis! Una errada que ve de molt lluny". *Amíndola*, núm. 27, l'Ametlla del Vallès, març 1997, pàg. 10-11.
- CARRASCO MARTÍ, Maria Antonia; CANTARELL FONTCUBERTA, Ignasi: "La Torreta". *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló*, núm. 2, Montmeló, maig 1997, pàg. 14-20.

CARREIRACERDEIRA, Manel: "Incidència dels fluxos migratoris metropolitans a Mollet del Vallès". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 179-194.

CIURANS VINYETA, Xavier: "Les finances de la baronia de Montbui (1625-1700)". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 13-26.

CLAVELL GRAS, Josep: "Pàgines viscudes". In: *La Vall*, 1997, 184: 5-8; 185: 10-12; 189: 6-7.

Conferència dels espais naturals de la Plana del Vallès. Recull de ponències i taules rodones celebrades a Terrassa el 7 i el 8 de març de 1997. Ed. Museu de Granollers i Adenc, Granollers, 1997, 104 pàg.

CORNELLES, P.; ABELLÓ, J.; GARRIGA, J.; MAS, P.; MONJA, P.: *Visions del Vallès Oriental*. Ed. Consell Comarcal del Vallès Oriental, Granollers, 1997, 95 pàg.

Criteris per recuperar les riberes de les capçaleres de la conca del Besòs. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1997, 106 pàg.

CUSPINERA, Lluís: "Manuel J. Raspall, arquitecte polifacètic". Catàleg de l'exposició *M. J. Raspall, arquitecte (1877-1932)*, Centre Cultural de la Fundació "la Caixa", Granollers, 1997, pàg. 18-31.

Dossier bibliogràfic 2 - Parc Natural del Montnegre-Corredor. 1997. Ed. La Rectoria Vella, Dip. de Barcelona, Ajuntament de Sant Celoni, 1997, 123 pàg.

DUARTE, Àngel: "A propòsit de l'edició de les obres completes de Vicenç Plantada". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 23-26.

ESCOLÀ, O.: "El gènere *Dolichopoda* I. Bolívar, 1880 a Catalunya (*Orthoptera: Rhaphidophorinae*)". Sessió conjunta d'Entomologia Vol. IX(1995), ICHN-SCL, Barcelona, 1997, pàg. 207-208.

FERNÁNDEZ, Mariano: "Trets específics de la vida social i política de Granollers durant la Restauració". *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 1996*, Granollers, 1997, pàg. 45-60.

FERNÁNDEZ-CUADRENCH: "Crèdit jueu i solidaritat vilatana en el Vallès del segle XIII". *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, XV, Barcelona, Col·legi de Notaris de Barcelona, 1997, pàg. 43-58.

GALOBART, Lluís: "Els canvis esdevinguts en els darrers anys, en l'espai geogràfic i en l'estructura demogràfica, a la Vall del Tenes". *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 1996*, Granollers, 1997, pàg. 61-86.

GARCIA, J.; RUIZ, A.; JUNQUERAS, X.: "Depuració de les aigües residuals mitjançant aiguamolls al Parc natural del Montseny". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 37-42.

GARCIA-PEY, Enric: "L'Inventari General d'Onomàstica del Vallès Oriental". *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 1996*, Granollers, 1997, pàg. 134-139.

GARCIA-PEY, Enric: *Recull toponomàstic de Martorelles (Vallès Oriental)*. Fundació Salvador Vives i Casajuana, Barcelona, 1997.

GARCIA-PEY, Enric: "Toponomàstica de la Llagosta". *Arrels de la Llagosta*, núm. 1, pàg. 19-31.

GARCIA-PEY, Enric: AIGUAFREDA. *Els noms tradicionals. Recull Onomàstic*. Temes Aiguafredencs VII, Ajuntament d'Aiguafreda, juliol de 1997, 248 pàg.

GARCIA-PEY, Enric: *Sant Fost, Els noms tradicionals. Recull Onomàstic*. Centre d'Estudis Santfostencs Amics de Cabanyes, Sant Fost de Campsentelles, novembre 1997, 185 pàg.

GARRIGA, J.; BRIANSÓ, M.: *Granollers. L'encant*. Lunwerg Ed., Barcelona, 1997, 206 pàg.

GÓMEZ, M.S.; GRACENEA, M.; TORRES, J. i altres: "*Cryptosporidium* sp. en micromamífers del macizo del Montseny (Barcelona)". *Acta Parasitológica Portuguesa*, núm. 4, pàg. 261.

GORDI SERRAT, Pere: "Mollet, el Baix Vallès i l'especialització dels serveis". *Notes*, núm. 11, pàg. 195-212.

GRÀCIA: Ricard; CATAFAL CAROLÀ, Ernest: "Excursió per la història". *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló*, núm. 2, Montmeló, maig 1997, pàg. 33-39.

GUASCH i MOLINS, Manel: «Artur Mestre i Guàrdia i la seva obra escrita». *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló* núm. 2, Montmeló, maig de 1997, pàg. 28-31.

GUASCH i MOLINS, Manel; UMBERT SERRA, Josep: "Un carrer, un poble". *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló*, núm. 2, Montmeló, maig 1997, pàg. 21-27.

GUASCH i MOLINS, Manel: "L'emissió de paper moneda municipal durant la Guerra civil (1936-39)". *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló*, núm. 2, Montmeló, maig 1997, pàg. 1-3.

GURRISERRA, Francesc: "Montseny". In: *Parcs naturals de Catalunya*, Generalitat de Catalunya i Ed. 92, Barcelona, 1997, pàg. 133-149.

GURRI SERRA, Francesc: "Montnegre-Corredor". In: *Parcs naturals de Catalunya*, Generalitat de Catalunya i Ed. 92, Barcelona, 1997, pàg. 221-230.

GURRI CAÑOMERAS, Josep; ROVIRA BOIX, Amadeu: "Les fonts de Sant Fost de Campsentelles: història i perspectives de futur". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 145-159.

La Conreria Sant Mateu Cèl·lecs. Ed. Consorci de la Conreria, Sant Mateu i Cèl·lecs, 1997, 52 pàg. i mapa.

LLISTOSELLA, J.; ROCABRUNA, A.; TABARÉS, M.: *Les Amanites*. Museu de Granollers, 1997, 42 pàg.

LÓPEZ Y CORTIJO, J.: "Topònims amb cua". *Monografies del Montseny*, núm. 12, Viladrau, 1997, pàg. 65-82.

MARTÍ, M.; POU, R.; CARLÚS, X.: *La necròpolis del neolític mitjà i les restes romanes del camí de can Grau (la Roca del Vallès, Vallès Oriental). Els jaciments de cal Jardiner (Granollers, Vallès Oriental)*. Col·lecció Excavacions Arqueològiques a Catalunya, vol. 14, Dep. Cultura Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1997, 235 pàg.

MILLÁN, A. i altres.: "Distribution of *Laccobius a. atrocephalus* Reitter, 1872 and *L. a. ytenensis* Sharp, 1910 in the Iberian peninsula (*Coleoptera, Hyrophilidae*)". *Miscel·lània Zoològica*, núm. 20.2, Barcelona, 1997, pàg. 113-117.

MODELELL I ROS, Josep Maria: *Converses amb Mossèn Pere Ribot*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Barcelona 1997, 149 pàg.

OLIVER, Jaume: "Tècniques agrícoles i documentació medieval: dos exemples del Vallès". *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 1996*, Granollers, 1997, pàg. 125-133.

OLIVER, Jaume: "Feudals de l'Ametlla a la conquesta de Lleida". *Amíndola*, núm. 29, l'Ametlla del Vallès, octubre 1997, pàg. 6-7.

Parc natural del Montnegre i el Corredor. Pla de seguiment dels paràmetres ecològics 1997. Ed. Diputació de Barcelona, Servei de Parcs Naturals, 1997, 47 pàg.

Parc natural del Montseny. Memòria anual 1996. Diputació de Barcelona i Diputació de Girona, 1997, 49 + 30 + 17 pàg.

PARDO, Jordi: "Granollers en la perspectiva del canvi de mil·lenni: reflexions per al debat cultural". *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 1996*, Granollers, 1997, pàg. 87-111.

PERARNAU LLORENS, Jaume: "La màquina de gel de la fàbrica Solà". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 112-113.

PERARNAU LLORENS, Jaume: "La linotípia del taller de composició del Senyor Cabot". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 114-115.

PÉREZ DE-GREGORIO, J.J.: "Les espècies catalanes del gènere *Margaritia* Stephens, 1827 (*Lepidoptera: Pyraustinae*)". Sessió conjunta d'Entomologia, vol. IX, ICHN-SCL, Barcelona, 1997, pàg. 201-206.

PÉREZ GÓMEZ, Ferran: "Conferència sobre Vicenç Plantada". *Notes*, núm. 11, pàg. 13-22.

PÉREZ GÓMEZ, Ferran: "Un episodi de la Guerra dels Matiners: Un text històric, un text literari". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 49-58.

PÉREZ GÓMEZ, Xavier: "Breu història de la Conreria". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 59-69.

PÉREZ GÓMEZ, Xavier: "La Llagosta i Sant Fost, relacions històriques". *Arrels de la Llagosta*, núm. 1, 1997, pàg. 9-17.

PÉREZ MARTÍN, Carme i TINTÓ I ESPELT, Lluís: *Records de Granollers, Postals 1895-1935*. Hemeroteca Municipal Josep Móra i Ajuntament de Granollers, Granollers, desembre 1997, 71 pàg.

PÉREZ MARTÍN, Carme i TINTÓ I ESPELT, Lluís: "Recull bibliogràfic del Vallès Oriental 1996". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 99-106.

PIÑERO VALADÉS, A.: "Montmeló: anècdotes en su historia". *Butlletí del Centre d'Estudis de Montmeló*, núm. 2, Montmeló, maig 1997, pàg. 8-9.

PLANAS I MARESMA, Jordi: "El paisatge humà de Manuel J. Raspall". Catàleg de l'exposició *M.J. Raspall, arquitecte (1877-1937)*, Centre Cultural de la Fundació "la Caixa", Granollers, 1997, pàg. 8-17.

PLANAS, Jordi; ROMA, Francesc: "Clima, agricultura i condicions de vida a Granollers al final del segle XIX". *Ponències. Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 1996*, Granollers, 1997, pàg. 115-124.

PRAT, N.; RIERADEVALL, M.; MUNNÉ, A. i altres.: *La qualitat ecològica del Besòs i del Llobregat. Informe 1996*. Els cabals del riu Congost, Barcelona, Diputació de Barcelona, 1997, 153 pàg.

PUIGVERT, Joaquim M.: "L'estudi de la masia i el Vallès". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 87-96.

RAURELL, R.: "La fàbrica de gel de Cardedeu". *Monografies del Montseny*, núm. 12, Viladrau, 1997, pàg. 113-120.

RIBAS FALOMIR, J.: "Els rapinyaires diürs del Vallès Oriental". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 43-67.

ROHRER, Judith C.: "Manuel J. Raspall i l'art de l'assimilació". Catàleg de l'exposició *M.J. Raspall, arquitecte (1877-1937)*, Centre Cultural de la Fundació "la Caixa", Granollers, 1997, pàg. 32-37.

RUEDA, J.M.: "El Museu etnològic del Montseny, un centre de conservació del patrimoni cultural del Montseny". *Aixa. Revista del Museu Etnològic del Montseny*, núm. 8, Arbúcies, 1997, pàg. 81-90.

SEGARRA, J.: "Contribución al estudio de los ártidos en Cataluña (II): sobre la distribución de las subfamilias *Micrarctiinae*, *Spilosominae* y *Arctiinae* (*Lepidoptera: Arctiidae*)". *Treballs de la Societat Catalana de Lepidopterologia*, 1997 (1995-1996), pàg. 75-106.

SERRA, R.: "Can Saleta i can Masseguer". *Monografies del Montseny*, núm. 12, Viladrau, 1997, pàg. 165-178.

SERRA I VILA, Mireia: *Els pous de glaç d'Avencó*. Temes Aiguafredencs VII bis, Ajuntament d'Aiguafreda, setembre 1997, 91 pàg.

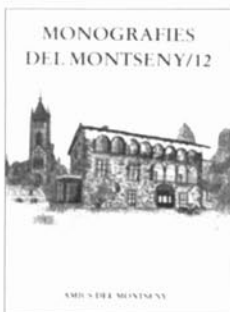
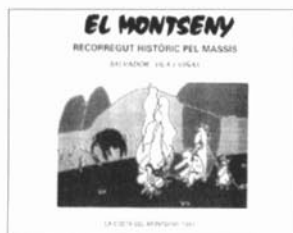
La Sitja del Llop, núm. 13, Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny, Campins, 1997, 16 pàg.

La Sitja del Llop, núm. 14, Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny, Campins, 1997, 16 pàg.

AIXA

REVISTA ANUAL DEL MUSEU ETNOLÒGIC DEL MONTSENY, LA GARRIGA

Cultura-Natura
Museus i Parcs naturals

STEFANESCU, Constantí: "Migration patterns and feeding resources of the Painted ady butterfly, *Cynthia cardui* (L.) (*Lepidoptera*, *Nymphalidae*) in the northeast of the Iberian peninsula". *Miscel·lània Zoològica*, núm. 20.2, Barcelona, 1997, pàg. 31-48.

SUÁREZ GONZÁLEZ, M. Àngels; VILÀ ARMADANS, Lourdes: "Els bombardeigs a Mollet del Vallès durant la guerra civil". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 71-85.

TORRAS, C.: "Captures de *Belytinae* (*Hymenoptera: Proctotrupoidea*) al Vallès Oriental (Catalunya)". Sessió conjunta d'Entomologia, vol. IX, ICHN-SCL, Barcelona, 1997, pàg. 55-62.

TORRAS CASALS, Camil: "La còpia d'un document insòlit". *Amíndola*, núm. 28, l'Ametlla del Vallès, juny 1997, pàg. 10-11.

TORRE, Ignasi; ARRIZABALAGA, Antoni: "Dinámica poblacional y preferencias de hábitat del topillo rojo (*Clethrionomys glareolus*) en el macizo del Montseny". *III Jornadas Españolas de Conservación y Estudio de Mamíferos*, Castelló d'Empúries, desembre 1997, pàg. 81.

TORRE, Ignasi; ARRIZABALAGA, Antoni: "Dinámica postincendio de las comunidades de micromamíferos en tres medios forestales del Parque natural del Montseny". *III Jornadas Españolas de Conservación y Estudio de Mamíferos*, Castelló d'Empúries, desembre 1997, pàg. 82.

URIBE, F.: "Parcs naturals i museus de ciències naturals". *Aixa. Revista del Museu Etnològic del Montseny*, núm. 8, Arbúcies, 1997, pàg. 91-95.

VENTURA, D.: "Citas nuevas e interesantes de *Phalacridae* de la Península Ibérica y Baleares (*Coleoptera*)". Sessió conjunta d'Entomologia, vol. IX, ICHN-SCL, Barcelona, 1997, pàg. 75-92.

VILÀ I VIÑAS, Salvador: *El Montseny. Recorregut històric pel massís*. Dialtt Ed., la Costa del Montseny, 1997, 40 pàg.

VILAGINÉS, Jaume: "Senyors i pagesos. Les relacions socials i la seva expressió en l'espai a Mollet durant la plena Edat Mitjana". *Notes*, núm. 11, 1997, pàg. 27-48.

VILARRASA, Sílvia: *Moviments catòlics a la Garriga (el cas feixista, 1931-1936)*. Monografies Contrapunt, Ed. Rourich, Sant Cugat del Vallès, 1997, 129 pàg.

VIÑAS FAURA, Francesc: "El Teatre de la Natura: els modernistes a la Garriga". *Lauro*, núm. 13, 1997, pàg. 27-36.

ZAMORA, J.E., "Els últims llops del Montseny". *Monografies del Montseny*, núm. 12, Viladrau, 1997, pàg. 29-64.